

Stockholm den 7 februari 2022

KC-nämnden

Branschorganisationen Svensk Fågel
105 33 Stockholm
Pia Gustavsson
Mobil: 073-811 80 50
E-post: pia@svenskfagel.se

Plan och riktlinjer för organiserad hälsokontroll avseende koccidios och clostridios hos slaktkycklingar

Koccidios och Clostridios-programmet (KC-programmet) är ett nationellt och rikstäckande frivilligt program för kontroll och bekämpning av koccidios och clostridios hos kycklingar avsedd för fågelkött inom ramen för SJVFS 2015:17, K 152 om frivillig organiserad hälsokontroll av husdjur.

1. Koccidios- och clostridiosprogrammets uppgifter

1.1 KC-programmets syfte

Programmets syfte är att genom effektiva, förebyggande åtgärder reducera riskerna för koccidios och clostridios genom en god djurhållning som skyddar djuren från sjukdom utan rutinmässig medicinering.

1.2 KC-programmets målsättning

Den långsiktiga målsättningen är att ersätta användningen av koccidiostatika med alternativa metoder, under förutsättning att ett gott djurskydd och en fortsatt produktionseffektivitet bibehålls. Kontrollprogrammet kommer att vara ett viktigt hjälpmedel för att bedöma effekten av dessa alternativa metoder.

1.3 KC-programmets omfattning

1.3.1 Kontroll avseende clostridios (utredning)

Kontrollen genomförs i syfte att övervaka förekomsten clostridios under uppfödningen.

Infektion med koccidier leder till tarminflammation hos kycklingar medan infektion med Clostridium perfringens manifesterar sig som tarm- och/eller leverinflammation. Den metod som ska användas för kontroll av clostridios är utredning i samband med symtom på tarm- och/eller leverinflammation under uppfödningen samt vid behov uttag av prov i samband med slakt.

1.3.2 Kontroll avseende koccidios under uppfödningsperioden (lesion score)

KC-nämnden ska besluta om utformningen av det urvalsprogram som ska ligga till grund för kontrollen.

Flockar från 20 besättningar väljs ut och kontrolleras baserat på foderområde och regional fördelning. Flockarna undersöks mellan 22 och 34 dagars ålder. Varje utvald anläggning undersöks två gånger per år.

Det primära syftet är att kontinuerligt kontrollera om de koccidiostatika som används har en tillfredsställande effekt.

"Lesion scoring" ska användas för att bedöma graden av tarmskador i olika tarmavsnitt förorsakade av koccidier.

I varje flock undersöks fem kycklingar, tarmen granskas omedelbart efter avlivning. I varje tarmavsnitt graderas eventuella tarmskador efter en skala från 0-4. Beräkning av MTL (Mean Total Lesion Score): poängen för varje tarmavsnitt summeras för varje djur. Totalsumman för alla djur divideras med antalet djur.

För tarmskadebedömning/lesion scoring ska särskild provtagare utses. Provtagarna är besättningsveterinärer/rådgivare med särskild fjäderfäkompetens. De ska utses av huvudmannen efter samråd med KC-nämnden.

2. Organisation av KC-programmet

2.1 Kontrollorganisation

Branschorganisationen Svensk Fågel är kontrollorganisation för KC-programmet, och ansvarar för att programmet genomförs i enlighet med SJVFS 2015:17 om frivillig organiserad hälsokontroll.

2.2 Kontrollsektionen

Kontrollorganisationen utser en kontrollsektion, med en ansvarig fjäderfäveterinär som har det operativa ansvaret och under vars ledning programmet planeras och verkställs.

Kontrollorganisationen ansvarar för att personal inom KC-programmet har den arbetsinstruktion och kompetens som krävs. Provtagarna kalibreras regelbundet och vid behov med hjälp av externa experter.

Kontrollsektionen ska inom ramen för KC-programmet provta kycklingbesättningar, övervaka sjukdomstillstånd relaterade till koccidios och clostridios, registrera bruk av koccidiostatika, övervaka resistensläget samt medverka vid utredningar och lämna förslag på åtgärder då MTL-värdet i en besättning inom programmet överskrider det av KC-nämnden fastställda gränsvärdet. Kontrollsektionen ska lämna förslag till KC-nämnden på alternativ koccidiostatika vid ev. resistensutveckling.

Kontrollsektionen ska hålla nära kontakt med forskningsföreträdare och bevaka utvecklingen på området via publicerade artiklar och vid möten nationellt och internationellt samt verka för tillämpning av resultat.

KC-programmet ska genomföras opartiskt, noggrant, effektivt och likvärdigt över hela landet, vilket åligger nämnden att säkerställa genom att ta del av årliga rapporter och ekonomisk årsredovisning.

2.3 Finansiering

KC-nämnden fastställer budget, varefter kontrollorganisationen ansöker om medel från Jordbruksverket för verksamheten.

2.4 Rapportering

Rapportering till Jordbruksverket sker årsvis inom 3 månader efter verksamhetsårets utgång.

2.5 Programmets varaktighet

Huvudmannen avser att ansvara för programmet tills vidare. Huvudmannen ska minst sex månader före årsskifte skriftligen anmäla till Jordbruksverket om man inte längre vill ansvara för programmet.

3. Instruktion för och sammansättning av samarbetsnämnden (KC-nämnden)

En samarbetsnämnd kallad KC-nämnden tillsätts efter förslag från kontrollorganisationen i enlighet med SJVFS 2015:17 om frivillig organiserad hälsokontroll av husdjur. Nämnden ska bistå kontrollorganisationen i ärenden om KC-programmet.

KC nämndens ledamöter ska utgöras av representanter från kontrollorganisationen, producenter och foderföretag. Till nämndens möten ska Jordbruksverket, Livsmedelsverket och Statens Veterinärmedicinska Anstalt (SVA) bjudas in. Representanter för Sveriges Lantbruksuniversitet, läkemedelsindustrin och andra utomstående experter kan bjudas in vid behov.

KC-nämnden ska sammanträda minst en gång per år för utvärdering av programmet och därutöver sammankallas vid behov.

KC-nämnden ska fastställa ett gränsvärde för MTLIS (Mean Total Lesion Score) som ska gälla för tarmskadebedömningen i fält. Vid undersökningen graderas eventuell förekomst av koccidieskador och man får ett värde som rapporteras in till kontrollsektionen och vidare till Nämnden. Nämnden beslutar om byte av koccidiostatika, om de förutsättningar som anges i punkt 6.3 föreligger.

KC-nämnden ska hålla nära kontakt med de veterinärer som sköter djursjukvården i de till kontrollen anslutna besättningarna.

4. Anslutning till KC-programmet

Till KC-programmet kan alla kycklingbesättningar som uppfyller gällande bestämmelser enligt dessa plan och riktlinjer anslutas. Anslutning till programmet är obligatoriskt för medlemmar inom Svensk Fågel och sker i samband med ansökan om medlemskap i Svensk Fågel. Djurägarna ska delta i Svensk Fågels kvalitets- och kontrollprogram, som anger detaljerade krav avseende byggnadstekniska detaljer, skötsel- och hygienrutiner, djurmiljö, för att i så stor utsträckning som möjligt förebygga sjukdomsutbrott.

Djurhållaren ska på begäran lämna tillträde åt kontrollsektionen, Jordbruksverket och de personer som arbetar inom kontrollprogrammet i fält, till samtliga områden och anläggningar där djur hålls och platser där kadaver, foder och avfall mm som kan sprida smitta finns eller för övrigt har betydelse för kontrollprogrammet. Djurhållaren ska medverka till att dessa får del av samtliga handlingar och uppgifter som kan vara av betydelse för verksamheten i kontrollprogrammet.

5. Journaler och rutiner för rapportering

5.1

För de i urvalsprogrammet deltagande besättningarna ska djurägaren föra produktionsjournaler.

5.2

Provtagaren lämnar rapport till huvudmannen på blanketten "Undersökningsblankett för koccidios i fält/Lesion scoring". Rapporten ska omfatta identitetsuppgifter på djurägaren, adress- och telefonnummer, datum för provtagning, antal provtagna kycklingar, hybrid, kycklingarnas ålder, provtagningsresultat, typ av koccidiostatika, foderföretag och fabrik samt uppgifter om skötsel- och hygienrutiner som är av betydelse för KC-programmet och besättningens status.

Vid besättningsutredningar ska rapport enligt mall "KC mall besättningsutredning" användas. Samtliga uppgifter ska ingå i samband med insändande av prov till SVA och i dokumentet ska det efter genomförd utredning framgå eventuella orsaker, rekommendationer samt uppföljning/resultat av utredningen.

Proverna till SVA inom KC programmet ska åtföljas av en remiss.

Histologiska undersökningar som utförs inom KC-kontrollen debiteras direkt via Svensk Fågel genom SVA:s uppdragssystem SVALAN. Kopia på analys svar ska skickas till insändande veterinär och djurägaren.

Svensk Fågel ansvarar för sammanställning och rapportering av resultat från programmet. Dessa resultat presenteras vid det årliga Nämndsmöte och i den Årsredovisning som skickas till Jordbruksverket.

6. Åtgärder inom programmet

6.1 Åtgärder som ska utföras om MTLs-värdena i utvalda flockar överskrider det gränsvärde som fastställs av KC-nämnden.

Mikroskopisk undersökning ska utföras på tarmprover för att bekräfta att de påvisade skadorna förorsakats av koccidier. Finns det på anläggningen andra flockar/hus i lämplig ålder ska även dessa undersökas avseende MTLs.

Besättningsutredning ska genomföras med avseende på stallmiljö, skötselrutiner, mortalitet, specifika infektioner etc. Utredningen ska göras av provtagaren. Foderanalyser ska göras avseende ingående mängd av aktuellt koccidiostatika i foderleveranser för aktuell flock. "Lesion scoring" ska vid behov göras i nästföljande uppfödningssomgång.

6.2 Åtgärder vid besättningsutredningar

Besättningsutredning ska genomföras med avseende på stallmiljö, skötselrutiner, mortalitet, fodersammansättning, specifika infektioner etc i besättningar med symptom på tarm-och/eller leverinflammation. Utredningen ska göras av provtagaren och besättningsveterinär om denne inte är provtagaren, i samråd med djurägaren, foderföretag, kontrollsektionen vid Svensk Fågel och vid behov SVA. Foderanalyser ska göras avseende ingående mängd av aktuellt koccidiostatika i foderleveranser för aktuell flock.

6.3 Beslut om koccidiostatikabyte

Beslut om koccidiostatikabyte inom programmet ska tas av KC-nämnden. En utredning om behov av byte av koccidiostatika ska genomföras om samtliga av följande förutsättningar föreligger:

- MTLs överskrider gränsvärdet vid upprepade tillfällen
- Hälsosituationen i de aktuella flockarna är i övrigt tillfredsställande
- Analyserade foderprov har deklarerade koncentrationer av koccidiostatika
- Stallmiljö och skötsel är utan anmärkningar

Vid byte av koccidiostatika för enstaka flockar i fältmässiga studier ska kontrollorganisationen informeras.

7. Ändringar och kompletteringar av plan och riktlinjer

Kontrollorganisationen ska efter samråd med nämnden vid behov föreslå att Jordbruksverket godkänner ändringar och kompletteringar av dessa plan och riktlinjer. Om det finns särskilda skäl får kontrollorganisationen, enligt särskilda riktlinjer som godkänts av Jordbruksverket, medge undantag från bestämmelser i plan och riktlinjer.

8. Information om KC-programmet

Kontrollorganisationen ska informera om programmet via rapporter och särskilt informationsmaterial till slaktkycklingbesättningar, veterinärer samt berörda myndigheter. Programmet ska även kunna redovisas i samband med utbildningsdagar samt via branschens medlemstidning och digital kommunikation.

9. Sanktioner vid överträdelser av bestämmelserna

En besättning kan uteslutas ur KC-programmet om inte bestämmelserna i plan- och riktlinjer enligt ovan följs. Uteslutning ska ske enligt Jordbruksverkets föreskrifter om frivillig organiserad hälsokontroll, SJVFS 2015:17, 6 kap 1§.

10. Tillämpning av förvaltningslagen

Kontrollorganisationen förbinder sig att i frågor som rör programmet tillämpa förvaltningslagens regler i frågor om parts rätt att få del av uppgifter, om jäv, om motivering av beslut, om underrättelse av beslut samt överklagande av beslut som rör kontrollen.

Kontrollorganisationens beslut ska vara skriftliga och innehålla en utförlig redovisning av de uppgifter och skäl som ligger till grund för utgången samt uppgift om vilka som deltagit i beslutet. I de fall som kontrollorganisationens beslut går en klagande emot ska denne, när beslutet delges, erhålla upplysningar om följande förhållanden:

- att beslutet kan överklagas om klaganden anser att registreringen eller handläggningen av ärendet eller frågan ej har skett i enlighet med gällande kontrollprogram eller förevarande åtgärdsplan,
- att överklagandet ska ske till Jordbruksverket i enlighet med 15 § förordningen (2006:816) om kontroll av husdjur m.m. och
- vad en klagande har att iakttaga, enligt 2 § lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter, för att ett överklagande ska kunna upptas till prövning.

Ovanstående plan och riktlinjer är upprättade av Branschorganisationen Svensk Fågel och godkända av Jordbruksverket.

Maria Donis, VD

Branschorganisationen Svensk Fågel

BILAGOR

Blankett Lesion score
Utredningsblankett